GAZETA LWOWSKA.

W Piątek Nro. 79. 9. Lipca 1824.

Wiadomości kraiowe.

Uwiadomienie C. K. Rządu kraiowego.

Nayiaśnieyszy Pan raczył naywyższą uchwałą z d. 21. Marca r. b. następuiące nadać przywileia: 1.) Janowi Mondellino z Medyiolanu 5letni przywiley na wynalazek robienia z rośliny lnu, z paczosek i pakuł różnych gatunków papieru, a z odpadków kapeluszniczych i z wyczosków wełny owczéy chociażby naygrubszego gatunku, wodotrwałéy i osobliwie na podeszwy zdatnéy tektury, w szczególności też robienia z rośliny lnu tak pocztowego papieru naycieńszego, iako też papieru obicianego, który zatrzymuie swóy kolor naturalny, i na którym naydowolnieysze wzory wyciskane bydź mogą, i na koniec bardzo pięknego papieru glancowanego na sposób chiński; 2.) Dominikowi Comini, machiniście w Villa nuova di Gavardo, siedmioletni przywiley na poprawę machin do zwiiania iedwabiu, przez co szybkość powiększona, opór zmnieyszony, a robota ile możności w naykrótszym czasie i z naywiększą oszczędnością uskuteczniona zostaie; 3.) Kupcowi Angelo Osio mieszkaiącemu w Medyiolanie przy ulicy S. Pawła pod Nrm. 935 pięćletni przywiley na wynalazek robienia papieru i tektury z rośliny lnu, z nasienia oczyszczonéy; 4.) Janowi Gabr. Uffenheimer właścicielowi uprzywileiowanych papierni w Wiener Neustadt i w Guntramsdorf, mieszkaiącemu w Wiedniu na placu S. Piotra pod Nrm. 862, pięćletni przywiley na wynalazek nowéy machiny do rznięcia materyiału papierowego, która od zwykłych w papierniach dotąd machin przez znaczne zmnieyszenie kosztów reparacyi, przez oszczędzenie czasu i siły, przez usunięcie wstrzęsienia budynkom szkodliwego a osobliwie przez to odróżnia się, że też machina przy nieustanném posuwaniu materyiału, takowy wdłuż w paski, a za powtórném nałożeniem w kwadratowe kawałki kraie; 6.) Henrykowi Dingler mosiężnikowi i rodgiserowi z Zweybrucken, w Wiedniu na Wideni przy ulicy Feldgasse pod Nrm. 129 mieszkaiącemu dwuletni przywiley na poprawę w robieniu wszystkich lanych towarów kruszcowych, których kruszec albo liga kruszcowa wysoki stopień temperatury wymaga, gdzie sposobem gruntuiącym się na chimicznym rozbiorze wody, który sposób za pomocą prostego, przy wszystkich dotąd wiadomych dobrze zbudowanych piecach tyglowych i płomieniowych używalnego przygotowania uskutecznić się daie, przy procesie topienia, w porównaniu ze wszystkiemi dotychczasowemi sposobami, znacznie większe oszczędzenie czasu i materyiału palnego, a tém samém większą taniość towarów lanych osiąga się; 6.) Marianowi Józefowi Vallier, uprawnionemu ślusarzowi w Wiedniu, na targowicy siana na stoku pod Nrm. 427 mieszkaiącemu, pięćletni przywiley na wynalazek gorsetów damskich i staników, które względnie części piersi otaczaiących, z tkanki z metalu, łyka, słomy, rogu (fiszbeinu) i t. p. składaią się, potrzebną wypukłość bez ćwiklów i szwu maią, w miarę téy wypukłości, rozmaitéy są długości, potrzebny stopień sprężystości maią, bez naymnieyszego dolegania, do każdego kształtu i ruchu stosuią się, i które w reszcie z gorsetami zbytnie podaiącemi się, z iedwabiu, trykotu i innych materyi, mieszane bydź nie maią. 7.) Antoniemu Loebersorger posiadaiącemu przywiley na żeglugę za pomocą windy, mieszkaiącemu w Wiedniu przy gościńcu kraiowym w ulicy ogrodnickiéy pod Nrm. 9 piętnastoletni przywiley na wynalazek, od wcześniéy uprzywileiowanego zupełnie odmienny, a to: 1wsze bez bydlęcéy i ogniowéy siły (iednakże siła ogniowa w razie potrzeby użytą bydź może) iechania na rzekach i kanałach z wodą i pod wodę daleko prędzéy iak dotąd końmi; 2gie równie też bez siły bydlęcéy i daleko prędzéy iak końmi, prowadzenia większych ciężarów wodą przez przyczepianie statków, i 3cie podobnież prowadzenia naycięższych bryk lądem osobliwie na drogach żelazem utorowanych; a przytem nakoniec użyty bydź może wspomniony wynalazek także do regulowania brzegów i do fabryk. 8.) Woyciechowi Strauss w Wiedniu w Berghof pod Nrm. 510 mieszkaiącemu, pięćletni przywiley na odkrycie, że przez metodę, bardzo mało machin i poprzed-

niczych urządzeń potrzebuiącą, a zatém w każdém mieyscu łatwo do skutku doprowadzić się mogącą, wszystkie gatunki farbowanych i iuż z używanych albo splamionych towarów lnianych i bawełnianych, bądź to w sztukach lub w sukniach, przez chemiczne dekolorowanie, pierwotny biały kolor, bez uszkodzenia materyi i mnieyszym iak dotąd kosztem, znowu nadadź można; 9) Kupcowi Angelo Osio mieszkaiącemu w Medyiolanie przy ulicy S. Pawła pod Nrm. 935 pięcletni przywiley na poprawę, robienia papieru i tektury z słomy, z rośliny Inu, z mchu wodnistego, czyli bagnistego, i z liścia nie potrzebuiąc do tego nic więcey iak iednego tylko wapna, przez co z kosztem mnieyszym daleko pięknieyszy wyrób iak dotąd, pozyskać można.

W Poniedziałek d. 28. Czerwca amatorowie sztuk dramatycznych dali na korzyść tuteyszego instytutu ubogich przedstawienie pod tytułem »Zgoda w Oberzy.« Sztuka ta iuż ze swego celu dobra, szczęśliwie była wystawioną. Pomiędzy pierwszym i drugim aktem JP. Leo Herz, który iuż w dwunastym roku swoiego wieku grał waryacyie Rhodego, wykonał teraz Alegro z Koncertu Kreutzera, a to z taką precyzyią i zręcznością, iż liczne ściągnął publiczności oklaski. W drugim międzyakcie popisywał się na flecie JP. Keller i również okryty został oklaskami. Dochod uczynił więcéy iak 600 ZR. W. W.

Gazeta Pragska z d. 23. Czerwca donosi: »W d. 22. z. m. o godzinie 9 przed południem raczył N. Cesarz Jmć zaszczycić obecnością Swoią narodowe Muzeum, gdzie N. Pan przyięty był przez Prezydenta i Wydział. Piękność teraźnieyszego gmachu, stósowne uporządkowanie i wzrastaiące powiększenie zbiorów w czasowym składzie iuż oglądanych, ściągnęły N. Pana szczególnieyszą uwagę. Nadewszystko naydłużey zabawił się N. Cesarz w bibliotece historyi naturalney, nad herbarzami i geognostycznym według okręgów ułożonym i szczególniey uposażonym zbiorem petrifikacyy z Królestwa roślinnego, oświadczywszy względem ilości i układu całego zbioru swoie upodobanie. — Poczém udał się N. Pan także do Galeryi prywatnego towarzystwa miłośników sztuk, i osobliwie na pomnożenie sztuk ze szkoły dawney Niemieckiey zwrócił swoię uwagę. W południe był wielki obiad u Dworu. Po południu mieli N. Cesarstwo zamiar zwiedzić wyspę strzelecko farbierską, i zaszczycić obecnością swoią zgromadzoną tamże publiczność. Wszystkie przygotowania poczynione były dla godnego N. Cesarstwa przyięcia; atoli rano zaczął rzęsisty deszcz padać, a trwaiąc cały dzień i noc i ieszcze dzisiay, zawiódł powszechną tuteyszych mieszkańców nadzieię, złożenia nayukochańszym Panuiącym hołd serca swoiego. Jednak wieczorem odwiedzili NN. Cesarstwo teatr rzęsisto oświecony, gdzie tak za przybyciem Nayiaśnieyszych osób iak i po ukończonem przedstawieniu wznosiły się radośne okrzyki towarzyszące N. Cesarstwu pomimo deszczu na ulicach. Dzisiay rano raczył N. Pan dawać ogólne posłuchanie, poczém zaiął się sprawami Państwa.«

Wiadomości z Innsbruku (w Tyrolu) z d. 21. Czerwca umieszczone w tameczných gazetach zawiéraią: »W d. 16. o godzinie 7 rano udał się Jego Cesarzowicowska Mość Arcy-Xiążę Franciszek Karol na dolinę Stubayerską aż do Neustift; w Fulpmes zwiedził rękodzielnie żelaza iak i składy tameczne towarów. — Po obiedzie obeyrzał Kancelaryią prowincyyney dyrekcyi budownictwa, lyceum, gymnazyium, i bibliotekę lycealną. Jego Cesarzowic. Mość rozmawiał z nauczycielami w różnych naukowych przedmiotach z łaskawością i znaiomością rzeczy. — Wieczorem był po drugi raz w rzęsisto oświeconym teatrze, gdzie licznie zgromadzona publiczność z oklaskami go przyięła. W d. 17. mieszkańcy tego miasta mieli szczęście być świadkami uroczystości umysł i serce wznoszącey. Jego Cesarzowicowska Mość raczył być na processyi wraz ze swoim orszakiem. Akt ten uroczysty zwabił mnóstwo ludzi z okolic. Nabożeństwo zaczęło się o godzinie 7 a z processyią skończyło się o godzinie 10. Skromność i pobożność dostoynego Xięcia podczas religiynych obrzędów, budowała wszystkich i każdy z uczuciem poznawał w nim obraz iego nayiaśnieyszego Oyca, którego cnoty i pobożność dla wszystkich iego ludów są przykładem. — Po południu obeyrzał Jego Cesarzowic. Mość znakomitsze kościoły, klasztor Wiltau i w tym zbiory tuteyszego narodowego Muzeum. Z Wiltau poiechał Jego Cesarzowic. Mość na drugą stronę rzeki Inn do zamku Weyerburg na wzgórzu położonym. Tu Gubernator zaprosił liczne towarzystwo ze szlachty i woyskowych i inni mieszkańcy Innsbruku chcąc zbliżyć się do osoby Jego Cesarzowicowskiey Mości przybyli także. Za przybyciem, wszystkie wzgórza w koło zamku ludźmi obsadzone, brzmiały odgłosem radości. Po rozmaitych przyległych dolinach lud w ubiorach swoich wyprawiał tańce narodowe

z piosnkami. Dosyć pożno powrócił Jego Cesarzowicowska Mość piechotą do miasta w towarzystwie oboiey płci. W dniu 18. rano o godzinie 6 opuścił Jego Cesarzowicowska Mość miasto i przedsięwziął podróż do Rutertbal i w południowe obwody prowincyi. Błogie życzenia przesyłał każdy dostoynemu Podróżnemu, który uprzeymością, dobrocią serca wszystkich zobowiązał i niezmazane zostawił wrażenie.«

— *Z Wiednia.* —

Jego Cesarzowicowska Mość Arcy-Xiążę Józef, Palatyn Węgierski przybył tu wraz z Swoią Małżonką i rodziną d. 29. Czerwca z Budy, a Jego Cesarzowicowska Mość Arcy-Xiążę Ferdynand, Następca Tronu w dniu 30. z. m. z Pragi.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północnéy.

Gazety Nowego-Yorku z d. 26. Maia zawieraią, że, chociaż nowa taryfa cłowa iuż w obiedwóch Izbach przeszła, iednakże iéy ieszcze Prezydent nie nadał sankcyi. Ponieważ zaś taryfa ta w obiedwóch Izbach tylko bardzo małą większością głosów została przyiętą, wątpią więc, czy iéy Prezydent zatwierdzi.

Pokolenie Indyyskie, mieszkaiące na brzegach ieziora Michigan, przesłało Prezydentowi Państw Ziednoczonych prośbę. Ciż Indyianie żądaią, by im posłano Xiędza takiego samego wyznania, iakiego byli duchowni zesłani na missyią z zakonu Sgo. Ignacego, dla których w Michilimackinaku Oyciec Marguet i inni Jezuici założyli klasztor. Pierwopis téy prośby iest w ręku P. Richard, Xiędza Francuzkiego i Deputowanego na Kongres, i tém iest szczególną, że według zwyczaiu tegoż ludu, podpisuiący maią imiona zwierząt czworonożnych, ptaków i ryb, i że postacie tych zwierząt w grubym rysunku służą onym w mieyscu podpisów.

Listy kupieckie donoszą o zdarzeniu, które cały Nowy-York w smutku pogrążyło. Statek parowy Etna płynął do Filadelfii, gdy raptem pękł wielki kocioł. To zdarzenie przypłacili 30 podróżnych, bo iedni zaraz poginęli, drudzy zostali ranieni. Między ofiarami tego strasznego wypadku iest cztery corek kupca Forman z Nowego-Yorku.

Indyie Zachodnie.

Zdaie się, że na wyspie St. Domingo obawiaia się Francuzów. Wszyscy mieszkańcy są pod bronią i wyznaczyli sobie iuż mieysce na obóz, do którego Rząd się cofnie. W mowie, którą Prezydent Boyer w d. 1. Kwietnia zagaił posiedzenie Deputowanych, użala się, że usiłowania, aby różne Gabinety Europeyskie uznały niepodległość Hayty, bardzo małe przyniosły owoce. W d. 6. Maia wyszło rozporządzenie, zalecaiące, aby ci, którzy w miastach nie maią nic do czynienia i nie okażą sposobu utrzymania, udali się na wieś. Równie nikt, kto tylko zdrów, nie powinien unikać od uprawy ziemi, którą zamieszkał.

Portugalia.

Podług wiadomości z Lizbony z d. 3go Czerwca, przywiezionych przez statek pocztowy, Kent, do Falmouth, panowała w Stolicy zupełna spokoyność; Królowa bawiła ieszcze w pałacu Queluz. Margrabia Abrantu, obwiniony o udział do zabóystwa Margrabiego Loule, uciekaiąc do Mertola, poymany i w zamku nad Tagiem został osadzony.

Hiszpaniia.

Wiadomość telegraficzna z Aranjuez z d. 12. Czerwca odebrana w Paryżu d. 18go t. m. donosi, że tegoż samego dnia o godzinie 10téy rano Infantka Donna Louisa Carlotta małżonka Infanta Francisco de Paula, powiła córkę. Nowo urodzoną chrzcił w dniu tym samym w kaplicy zamkowéy w Aranjuez Patryiarcha Obiedwóch Indyy w obecności Królestwa i rodziny Królewskiéy, Nuncyiusza Papiezkiego i Posła rodzinnego. Króla Ludwika XVIII., iako Chrzesnego Oyca, zastępował Infant Don Carlos, a Jéy Królewicowską Mość Madame, Xiężnę Angoulême, Chrzesną Matkę, Infantka Maria Francisca; Xiężniczka otrzymała imię Ludwika Teresea.

Gwiazda zawiera z Madrytu z d. 7go Czerwca: »Woyna między Rządem i Juntą Apostolską ukończyła się z korzyścią pierwszego. Trzydziestu nayznakomitszych Członków téy Junty na rozkaz Króla wskazano na wygnanie. Między temi są: Były Spowiednik Królewski i Minister Don Wiktor Saez; Exminister Erro; były Podskarbi Elisalde; P. Montenegro, Konsul w Bordeaux; Garcia de la Torre, były Minister Sprawiedliwości; Galiano, Radca Stanu; P. Ortalendy; Pułkownik Cantaro; Oyciec Cyrillo, Jenerał Zakonników i wielu innych; wielka część tych wskazanych na wygnanie odebrała rozkaz stawić się w Barellonie, zapewne, aby wsiadłszy się na okręty byli wywiezieni. Sztuczka ta polityczna różnym stosownie do stronnictw podlega zdaniom. Jedni są z tego zadowoleni i w tym środku upatruią potrzebną surowość;

za i bardzo liczni stronnicy Junty maiący nazwisko żółtych (*los Amarillos*) oburzeni niezmiernie przeciwko Ministeryium. Wszyscy oczekuią niecierpliwie skutków tego aktu na prowincyiach bo w Stolicy wielkie sprawił wrażenie. — Jenerał Copons, który Królowi za powrótem w roku 1814 odważył się przełożyć, aby uznał i zaprzysiągł Konstytucyią Stanów Kadyxskich z r. 1812, poymany w Kadyxie, odprowadzony został do Madrytu.«

Mémorial-Bordelais donosi, że były Poseł Hiszpański na Dworze Francuzkim, Xiążę San Carlos, mianowany iest Wice-Królem Nawarry.

List z Kadyxu z d. 28. Maia zawiera: »Mamy tu nadzwyczayną posuchę i burzliwe wiatry wschodnie, które wszystko w proch zamieniaią, liść wysuszaią i zboża iuż teraz na słomę przeistaczaią. Żrzódła powysychały, zwierzęta padaią, a człowiek spogląda z boiaźnią na przyszłość. Cena pszenicy podniosła się; oliwa poszła w górę o połowę, a wino o trzecią część.«

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Gwiazda z d. 20go Czerwca udziela z Kuryiera Angielskiego następuiących odpowiedzi, które P. Canning w d. 15. dał w Izbie Niższey na pytanie o uznaniu niepodległosci powstańców w hiszpańskich osadach Ameryki:

»1) Rząd Królewski względem pytania o uznanie niepodległości Ameryki Hiszpańskiey nie iest więcey obowiązany czekać na udzielenie odpowiedzi ze strony Hiszpanii; lecz wolno mu iest działać stósownie do swoich interessów.«

»2) Rząd Angielski będzie miał w tey mierze wzgląd na każde z osobna Państwo, lecz nie na całą w massie Amerykę.«

»3) Ministrowie przedsięwzięli środki w celu nabycia wiadomości o stanie każdego w szczególności Rządu; ale do dziś dnia ieszcze żadnych podobnych nie otrzymali doniesień.*)

»4) Rząd Króla Jego Mości trzymać się będzie niezmiennie oświadczeń, iakie w tey mierze uczynił i Parlamentowi przełożył.«

»5) Dwór Londyński iuż po drugi raz nie chciał na nalegenie Hiszpanii mieć udziału do Kongressu, któremu pytanie to miało być oddane pod rozpoznanie.«

Nie wiemy, dodaie Kuryier, co iuż w niedostatku obiaśnień od wysłanych Kommissarzy można było więcey powiedzieć. Byłoby to naruszyć wszelkie formalności, posławszy Ajentów dla dowiedzenia się o stanie rzeczy, działać nim ich nadeydzie doniesienie. Ważną iest rzeczą sprostować omyłkę, która się do wiadomości o wczorayszém posiedzeniu wcisnęła. P. Canning nie oświadczył, iak niektóre Gazety donoszą, że Rząd Angielski wymówił się na powtórne wezwanie, by miał udział do Kongressu, maiącego się zebrać; lecz, że Hiszpaniia powtórnie przełożyła Anglii, iż miałaby udział do Kongressu, na którymby rozpoznane były Hiszpańsko-Amerykańskie sprawy, a Angliia znowu się od tego uchyliła.«

Gazeta Nadworna donosi o mianowaniu Podpołkownika Reade Król: Ajentem i Jeneralnym Konsulem w Tunecie.

Król przełożone od budowniczego Wyatt plany względem upieknienia zamku Windsor przyiął, ale razem rozkazał, aby teraźnieyszéy postaci zamku był zrobiony model, a drugi znowu tego kształtu, iaki ma być i takowe okazane mu były wprzód, nim przystąpiono będzie do roboty. Model, który teraz kazał Król zrobić będzie miał w stosunku s'opy 1/8 cala.

O blokadzie Algieru dochodzą wiadomości do d. 19. Maja. Dey nie chce zupełnie dawnego Konsula Angielskiego Macdonald, i to iest przyczyną, że odrzucał wszelkie układy. W d. 18. pomnożyła się liczba okrętów Angielskich, których teraz iest dziewięć, z dwoma bombardyierskiemi. Dwa okręty Holenderskie zbliżyły się do portu, oddały dwa pakiety listów do swego Konsula, i odpłynęły w d. 19. t. m. — Wstęp do portu zamknięty żelaznyn łańcuchem, który Rząd dawno iuż z Anglii był sprowadził. W d. 18. zanurzono wszystkie woienne Algierskie okręty w porcie, aby w razie uderzenia nie zostały spalone. Przygotowano nawet szpitale dla rannych.

Niemcy.

Według rozkazu dziennego Król. Bawarskiego z d. 27go Maia zawieraiącego wiele uwolnień od służby, posunienia na wyższe stopnie i t. p.; mianowani zostali Pułkownikami właścicielami: Jego Królewic. Mość Xiążę Maxym Bawarski 9go liniowego pułku piechoty i Xiążę August Leuchtenbergski 6go pułku iazdy lekkiey dragonów.

---

*) Dzienniki radykalistów i liberalistów maią w tym względzie lepsze wiadomości; zawsze twierdzą, że złoty wiek pannie od rzeki Missisippi, aż do przylądku Horn.

Uwaga Gwiazdy.

Redakcyia Józefa Bensy; Druk J. J. Pillera.